

др *Ненад РАДОВИЋ*,
Криминалистичко-полицијска академија, Београд

др **Мићо Бошковић**, професор *emeritus*

Привредна криминалистика

Бављење привредним криминалитетом, његовом етиологијом и феноменологијом, врло је актуелна тема у данашње време, у коме смо суочени са високом тамном бројком криминалитета. Посебно из разлога што привредни криминалитет све више карактерише интернационални елемент, повезаност са другим облицима криминала, специјализација и професионализација извршилаца, способност прилагођавања новим друштвено-економским односима и позитивним законским прописима. Управо је у издању Факултета за безбедност и заштиту у Бања Луци објављена књига „Привредна криминалистика“, аутора проф. др Мића Бошковића, дугогодишњег радника органа правосуђа и унутрашњих послова и угледног професора Полицијске академије, која на оригинални начин, својствено актуелном друштвеном тренутку, третира ову сложу тему из области криминалистике.

Обим књиге „Привредна криминалистика“ је 287 страна, сврстаних у 6 поглавља, уз увод (стр. 9-12) и попис коришћене литературе (стр. 283-287).

У **уводном делу**, појам привредне криминалистике аутор дефинише као посебну грану криминалистике, односно њене дисциплине, криминалистичке методике. Он надаље указује да предмет привредне криминалистике обухвата криминалистичке аспекте кривичних дела привредног криминалитета, уључујући његову феноменологију и етиологију, и на садржај привредне криминалистике, који произлази из његовог појма и предмета, а обухвата општи и посебни део.

Општи део књиге „Привредна криминалистика“ чине три целине, док се њен посебни део састоји из три дела:

У **првом делу рада** (општи део) под називом „Појам, карактеристике и узроци привредног криминалитета“, аутор указује на постојање различитих дефиниција привредног криминалитата, при чему даје и сопствено виђење ове појаве. У оквиру истог дела он даје осврт на карактеристике привредног криминалитета, као и на узроке и услове који му погодују, а који се манифестују кроз пропусте у унутрашњем организовању, недостатку контроле привредног пословања, пропусте у инвентарисању, недовољној заштити имовине, процесу транзиције, либерализацији економског тржишта итд. У наставку аутор објашњава специфичности трагова код привредног криминалитета, с обзиром да постоје извесне потешкоће,

не само у обезбеђивању материјалних, него и у прикупљању извора личних доказа у току криминалистичке обраде. Недвосмислено се указује на сложеност у откривању, разјашњавању и доказивању кривичних дела привредног криминалитета.

У другом делу рада (општи део) који носи назив „Основна феноменолошка обележја привредног криминалитета“ изнети су основни садржаји појединих облика привредног криминалитета, од оних који су били највише заступљени у прошлости, до оних који су актуелни у садашњем тренутку, карактеристичних не само за нашу земљу, већ и за цео регион. Аутор је појединачно, за сваки облик привредног криминалитета (облици криминалитета у производњи, облици криминалитета у спољнотрговинском промету, облици криминалитета у банкарском пословању итд), изложио услове под којима се он јавља, као и његове основне карактеристике.

Трећи део рада (општи део) обрађује методе и субјекте супротстављања криминалитету. У оквиру дела који се бави методама, прво су дате основне информације о процени угрожености, прогнози, превенцији и репресији привредног криминалитета, као и о стратегијском планирању криминалистичке делатности. У наставку се обрађују метода криминалистичко-обавештајне анализе, метода финансијске анализе – истраге као посебне методе које се користе у сузбијању савремених облика криминалитета. Аутор указује и на начине откривања кривичних дела привредног криминалитета, могућност њиховог фингирања, односно прикривања фингирањем. Посебан значај у откривању аутор придаје индицијалном методу и основним индицијалним чињеницама у ситуацијама када претходни начини нису дали одговарајуће резултате. На крају трећег дела велика пажња посвећена је субјектима супротстављања привредном криминалитету – полицији, тужиоцу, судовима, обавештајно-безбедносној служби, државној агенцији за истраге и заштиту, инспекцијским и пореским органима, при чему аутор наглашава да њихов избор, надлежност и овлашћења морају да буду у складу са актуелним друштвеним потребама, односно облицима испољавања.

Први део рада (посебни део) посвећен је методици откривања и доказивања појединих кривичних дела против привреде, која су увек актуелна и систематизована у кривичним законима скоро свих држава света. Посебан акценат је стављен на кривично дело фалсификовање новца, несавестан рад у привредном пословању, прање новца, закључење штетног уговора, недозвољену трговину, кријумчарење, пореску утају, фалсификовање и злоупотребу кредитних картица и картица за безготовинско плаћање.

У другом делу рада (посебни део), под насловом „Кривична дела против службене дужности“, аутор појединачно излаже кривичноправни појам и облике појединих кривичних дела, њихово откривање, од начина добијања почетних сазнања, до разјашњавања и доказивања путем при-

мене појединих оперативно тактичких, оперативно техничких и доказних радњи. Узимајући у обзир високу тамну бројку кривичних дела против службене дужности, аутор се у овом делу посебно осврнуо на злоупотребу службеног положаја, проневеру, послугу, превару у служби, примање и давање мита, одавање службене тајне и фалсификовање службене исправе.

У последњем, трећем делу (посебни део) аутор износи различите криминалистичко тактичке ситуације, са циљем да градиво што непосредније приближи студентима, како би они кроз представљене примере сагледали практичну примену појединих криминалистичких метода у спречавању и сузбијању привредног криминалитета.

Евидентно је да су у књизи „*Привредна криминалистика*“ проф. др Мића Бошковића, на једноставан и систематичан начин приказана сва кључна питања у вези са етиологијом и феноменолијом привредног криминалитета, као и савремени начини супротстављања и сузбијања те појаве у Републици Српској и Републици Србији, посматрано са криминалистичког и кривичноправног аспекта. На крају можемо да констатујемо постојање потребе за објављивањем једне овакве књиге, нарочито ако се има у виду постојање веома малог број научних и стручних радова и уџбеника из те области.